

საქმე #330210015001082089

საქართველოს უზენაესი სასამართლო

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა საქართველოს სახელით

საქმე №ას-523-523-2018

ას-523-523-2018 მ-----ე

12 აპრილი, 2019 წელი,

ქ. თბილისი

სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:

ეკატერინე გასიტაშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მოსამართლეები: პაატა ქათამაძე,
ბესარიონ ალავეძე

საქმის განხილვის ფორმა – ზეპირი განხილვის გარეშე

კასატორი – ქ----- მ-----ე (მოპასუხე)

მოწინააღმდეგე მხარე – ე---- ქ-----ი (მოსარჩელე)

გასაჩივრებული განჩინება – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 28 თებერვლის განჩინება

კასატორის მოთხოვნა – გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი
გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა

დავის საგანი – ამხანაგობის კრების ოქმის ბათილად ცნობა

საკითხი, რომელზედაც მიღებულია განჩინება - საკასაციო საჩივრის
ნაწილობრივ დაკმაყოფილება

ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი :

1. ქ.თბილისში, უ-----ე/ჩ-----ის ქუჩა #83/12-ში მდებარე უძრავი ქონება არის მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლი. ბინის მესაკუთრეების მიერ შექმნილია ამხანაგობა „სამეზობლო“ (შემდეგში: ამხანაგობა ან ბმა), რომლის წევრები არიან ე----- ქ-----ი (შემდეგში: მოსარჩელე) და ქ----- მ-----ე (შემდეგში: მოპასუხე, აპელანტი ან კასატორი; იხ. ტ. 1, ს. ფ. 7-9, 69, 106-107).
2. ბმა-ის 2012 წლის 22 მაისის #2 კრების ოქმის მიხედვით, კრებას ესწრებოდა ამხანაგობის წევრთა 100 %, კრებას თავმჯდომარეობდა ზ----- ჟ-----ე, დღის წესრიგში იყო 173.25 კვ.მ ფართის სხვენის (შემდეგში: სადავო სხვენი) მოპასუხის ინდივიდუალურ საკუთრებაში არსებობის ფაქტის დადასტურება. ამხანაგობამ დაადასტურა, რომ „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის (შემდეგში: სპეციალური კანონი) ამოქმედების დროისათვის მოპასუხე ფლობდა შპს „გ-----ი 2008“-ის მიერ შესრულებულ აზომვით ნახაზზე ასახულ 173.25 კვ.მ ფართის სათავსს, ოქმში მითითებულია, რომ შპს „გ-----ი 2008“-ის მიერ შედგენილი აზომვითი ნახაზი თან ერთვის ოქმს, რომელიც მისი განუყოფელი ნაწილია (იხ. ტ. 1, ს. ფ. 21-22).
3. შპს „გ-----ი 2008“-ის მიერ შესრულებული აზომვითი ნახაზი, რომელიც მითითებულია 2012 წლის 22 მაისით დათარიღებულ სადავო კრების ოქმში და რომლითაც განისაზღვრა სადავო სხვენის ფართი, გაცემულია 2012 წლის 30 მაისს (იხ. ტ. 1, ს. ფ. 12).
4. საჯარო რეესტრის ამონაწერით დადგენილია, რომ სადავო სხვენი რეგისტრირებულია მოპასუხის საკუთრებად. უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტი: ბმა-ის კრების ოქმი #2, #120565580, დამოწმების თარიღი: 31.05.2012 (იხ. ტ. 1, ს. ფ. 11).
5. მოწმე ზ----- ჟ-----ის ჩვენების მიხედვით, იგი თავმჯდომარეობდა ამხანაგობის 2012 წლის 22 მაისის კრებას, იხილებოდა ბინის სახურავის შეკეთების საკითხი, მოპასუხემ განაცხადა, რომ თუ მას სხვენს საკუთრებაში გადასცემდნენ, შეაკეთებდა სახურავს; როდესაც ამხანაგობამ გადაწყვეტილება მიიღო სადავო სხვენის მოპასუხისათვის საკუთრებაში გადაცემასთან დაკავშირებით მოპასუხე წასული იყო. მოწმის განმარტებით, მას არ ახსოვს, რამდენი წევრი ესწრებოდა კრებას, შემოდრიოდნენ და გადიოდნენ ამხანაგობის წევრები, ასევე, არ ახსოვს აზომვითი ნახაზი ჰქონდათ თუ არა კრებაზე, არ იცის სხვენის ფართი რამდენი კვადრატული მეტრი იყო, კრების ოქმი მას არ შეუვსია, ვინ შეავსო არ ახსოვს (2016 წლის 5 სექტემბრის სხდომის ოქმი, ტ. 1, ს. ფ. 197-220).
6. მოწმე ნ--- ც-----ას ჩვენების მიხედვით, იგი ამხანაგობის 2012 წლის 22 მაისის კრებას ესწრებოდა, საკითხი ეხებოდა სახურავის შეკეთებას, მოპასუხემ

გამოთქვა აზრი, რომ თუ ამ უკანასკნელს ამხანაგობა საკუთრებაში გადასცემდა სხვენს, სახურავს თავად გააკეთებდა. გადაწყვეტილების მიღების დროს მოპასუხე იმყოფებოდა თუ არა არ ამხანაგობის კრებაზე მოწმეს ახსოვს, რადგან მან განაცხადა, რომ თავისი ფართი დაკანონებული ჰქონდა და წავიდა. მოწმის მითითებით, სადავო სხვენი რომელიმე ამხანაგობის წევრის ინდივიდუალურ მფლობელობაში არ ყოფილა (2016 წლის 5 სექტემბრის სხდომის ოქმი, ტ. 1, ს. ფ. 197-220).

7. მოწმეთა ჩვენებებით და მხარეთა განმარტებებით დადგენილია, რომ სადავო სხვენი, რომელიც საკუთრებაში გადაეცა მოპასუხეს, კონკრეტულად ამხანაგობის რომელიმე წევრის ინდივიდუალურ მფლობელობაში არ ყოფილა, რაც შეეხება სახურავის შეკეთებას, აღნიშნული განხორციელდა ქ. თბილისის მერიის თანადაფინანსებით და მოპასუხის ხარჯით. სასამართლო სხდომაზე მოპასუხემ განაცხადა, რომ ამხანაგობის 2012 წლის 22 მაისის კრების ოქმი მან იმავე დღეს შეავსო.

8. სარჩელის საფუძვლები

- 8.1. მოსარჩელემ 2015 წლის 3 სექტემბერს სარჩელით მიმართა სასამართლოს მოპასუხის წინააღმდეგ და სადავო ამხანაგობის კრების ოქმის ბათილად ცნობა მოითხოვა.
- 8.2. მოსარჩელის მითითებით, 2012 წლის 22 მაისს ამხანაგობის კრებაზე არ განხილულა მოპასუხის საკუთრებაში სადავო სხვენის გადაცემის საკითხი, განიხილეს მხოლოდ სახურავის შეკეთების საკითხი და კრებას არ მიუღია გადაწყვეტილება სხვენის ინდივიდუალურ საკუთრებაში გადაცემასთან დაკავშირებით. მოპასუხის მფლობელობაში და საკუთრებაში არ იმყოფებოდა სადავო ფართი და მან უსაფუძვლოდ დაირეგისტრირა არა მხოლოდ თავისი, არამედ მოსარჩელის ბინის თავზე არსებული ფართიც.

9. მოპასუხის შესაგებელი

10. მოპასუხემ წერილობით წარდგენილი შესაგებლით სარჩელი არ ცნო და მიუთითა, რომ კრება მოწვეული იყო და ჩატარდა კანონის მოთხოვნათა დაცვით, კრებას ესწრებოდა მოსარჩელე და კრების ოქმის ბათილად ცნობის საფუძველი არ არსებობს.

11. საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება

- 11.1. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 16 სექტემბრის გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა და სადავო ამხანაგობის კრების ოქმი ბათილად იქნა

ცნობილი.

- 11.2. საქალაქო სასამართლომ გადაწყვეტილების მიღებისას სპეციალური კანონის (იხ. მე-2 პუნქტი) მე-4, მე-5, 27-ე, 28-ე მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდეგში: სსკ) 50-ე, 54-ე მუხლებითა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდეგში: სსსკ) მე-4, 102-ე, 180-ე მუხლებით იხელმძღვანელა.

12. მოპასუხის სააპელაციო საჩივარი

- 12.1. მოპასუხემ საქალაქო სასამართლოს 2016 წლის 16 სექტემბრის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა, მისი გაუქმებისა და სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის მოთხოვნით.

13. სააპელაციო სასამართლოს განჩინება და დასკვნები

- 13.1. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 28 თებერვლის განჩინებით მოპასუხის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და უცვლელად დარჩა გასაჩივრებული გადაწყვეტილება.

- 13.2. სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ არსებული დავის გადასაწყვეტად, უპირველესად, უნდა დადგინდეს, სადავო ფართი (სხვენი) რა სამართლებრივი შინაარსით ხასიათდება - წარმოადგენს იგი ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრთა საერთო ქონებას, თუ - ამხანაგობის მოპასუხე წევრის ფაქტობრივ მფლობელობაში არსებულ ფართს. საკითხის ამგვარი დასმა განპირობებულია იმით, რომ სპეციალური კანონი, სადავო საგნის განკარგვისათვის აწესებს სხვადასხვა რეჟიმს, რომელთა სხვაობა დამოკიდებულია სწორედ საკუთრების უფლების შინაარსზე (იხ. სუსგ Nას-17-14-2015 01.07.2015 წ.).

- 13.3. მოცემული დავის გადაწყვეტისათვის გამოყენებული უნდა ყოფილიყო სპეციალური კანონით განსაზღვრული დებულებები, თუმცა კანონის სამართლებრივი ანალიზი ცხადყოფს, რომ კანონმდებელი განსხვავებულ სამართლებრივ რეჟიმში აქცევს, ერთი მხრივ, ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრთა ინდივიდუალურ საკუთრებასა და ფაქტობრივ მფლობელობაში არსებულ სამეურნეო სათავსებს (სარდაფები, სხვენები და ა.შ) და, მეორე მხრივ, ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრთა საერთო ქონებას; განსხვავებულია მათი განვითარების, განკარგვის პირობებიც და იმის მიხედვით, თუ როგორია საკუთრების უფლების შინაარსი, განსხვავებულია მისი განკარგვისათვის კანონით გათვალისწინებული წინაპირობებიც.

- 13.4. სააპელაციო სასამართლომ სპეციალური კანონის მე-4 მუხლის

პირველ და მეორე პუნქტებზე, მე-10 მუხლის პირველ პუნქტზე მითითებით მიიჩნია, რომ სადავო ურთიერთობის მომწესრიგებელი კანონი საერთო ქონების იმგვარი განვითარების შემთხვევაში, რომელიც გავლენას ახდენს სხვა ბინის მესაკუთრეთა მიერ საერთო ქონების გამოყენებაზე, გადაწყვეტილების მიღებას ანდობს ამხანაგობის მხოლოდ ყველა წევრს (100%-იანი კვორუმი), ხოლო მრავალბინიანი სახლის სამეურნეო სათავსების (სარდაფები, სხვენები და ა. შ.) ფაქტობრივი მფლობელობის საკითხის გადაწყვეტისათვის საკმარისად მიიჩნევს ამხანაგობის წევრთა 2/3 -ის თანხმობას. შესაბამისად, სამეურნეო სათავსებზე (სარდაფები, სხვენები და ა. შ.) საკუთრების უფლების საჯარო რეესტრში დასარეგისტრირებლად საკმარისია ამხანაგობის წევრთა 2/3-ის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებაც.

13.5. სპეციალური კანონის მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტი საგამონაკლისო ნორმაა. ამ ნორმის მიხედვით სათავსოსა და სხვენს კანონის ამოქმედების მომენტისათვის თუ ფლობს ის პირი, ვისაც უნდა გადაეცეს იგი, ასეთი გასხვებისათვის ამხანაგობის უკლებლივ ყველა წევრის თანხმობაა საჭირო.

13.6. სააპელაციო სასამართლომ სსსკ-ის 102-ე, 105-ე მუხლები მოიხმო და მიიჩნია, რომ აპელანტმა საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებებით ვერ დაამტკიცა, რომ სადავო ფართი, მრავალბინიანი სახლის სამეურნეო სათავსო, სხვენი იყო მის იმგვარ ინდივიდუალურ მფლობელობაში, რომელიც გამორიცხავდა ამხანაგობის სხვა წევრების მხრიდან, მოპასუხის თანხმობის გარეშე მფლობელობა/სარგებლობის შესაძლებლობას.

13.7. სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ საქმეში წარმოდგენილი მოწმეთა, ამხანაგობის წევრთა ჩვენებები არ არის თანმიმდევრული, ერთმანეთთან თანხვედრაში და მკაფიოდ გამოხატული სადავო საკითხებთან მიმართებით: ამხანაგობის კრების მოწვევის პროცედურებთან და აპელანტის მიერ სადავო ფართის ინდივიდუალურ მფლობელობასთან დაკავშირებით. არც ერთი მოწმე არ მიუთითებს, რომ სადავო ფართი მოპასუხის (აპელანტის) ან რომელიმე ამხანაგობის წევრის იმგვარ მფლობელობაში იყო, რომელიც გამორიცხავდა სხვა წევრების მიერ სხვენის სარგებლობას. რაც შეეხება, კრების მოწვევის საკითხს, მოწმეები ადასტურებენ, რომ სახურავი იყო შესაკეთებელი და მოიწვიეს სხდომა, ამავდროულად სხვენის საკითხიც უნდა განხილულიყო, თუმცა არ მიუთითებენ, რომ იხილებოდა სხვენის მოპასუხის საკუთრებაში გადაცემის საკითხი. თავად მოსარჩელეს კრების შესახებ დაურეკა ამხანაგობის თავმჯდომარემ (რასაც ასევე ადასტურებს მოწმე ჟ-----
-----ეც) თუმცა მას არ უთქვამს რომ განიხილებოდა მოპასუხისათვის სხვენის საკუთრებაში გადაცემის საკითხი (იხ. ამხანაგობის თავმჯდომარის თ----- ა-----
ის განმარტება სხ. ოქმი 05.09.2016; 16:26:52). ასეთ ვითარებაში სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ აპელანტმა ვერ შეძლო სამოქალაქო პროცესის ფარგლებში მასზე დაკისრებული მტკიცების ტვირთის რეალიზება, ვერ

დაადასტურა, რომ მოცემულ შემთხვევაში კრება მოწვეული იყო კანონის მოთხოვნათა დაცვით და გადაწყვეტილების მისაღებად საჭირო იყო მხოლოდ ამხანაგობის წევრთა 2/3-ის თანხმობა. სასამართლომ განმარტა, რომ გამოიკვეთა სპეციალური კანონის მე-4 მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევა და მიიჩნევს, რომ მოცემულ შემთხვევაში უნდა გამოყენებულიყო არა აღნიშნული კანონის მე-4 მუხლი, არამედ - მე-10 მუხლის პირველი პუნქტი. მესაკუთრის უფლების დაცვის მიზნით, სპეციალური კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტით დადგინდა ამხანაგობის საერთო საკუთრების განკარგვის კონკრეტული წესი, კერძოდ, საერთო ქონების ისეთი განვითარება, რომელიც მნიშვნელოვნად ცვლის ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრთა საერთო ქონებას და გავლენას ახდენს სხვა ბინის მესაკუთრეთა მიერ საერთო ქონების გამოყენებაზე, აუცილებელია ამხანაგობის ყველა წევრის თანხმობა. მოცემულ შემთხვევაში, ამხანაგობა შედგებოდა ხუთი წევრისაგან, აქედან გამომდინარე, მოპასუხის საკუთრებაში სხვენის გადაცემისათვის საჭირო იყო ხუთივე წევრის თანხმობა, რაც მოცემულ შემთხვევაში არ ყოფილა. სასამართლომ განმარტა, რომ სადავო ფართი საერთო საკუთრებიდან იქცა ინდივიდუალურ საკუთრებად, რამაც გავლენა მოახდინა საერთო ქონების ოდენობაზე, თანამესაკუთრეთა წილზე და მის გამოყენებაზე. ასეთ განვითარებას კი, ესაჭიროება ამხანაგობის ყველა წევრის თანხმობა, რაც სადავო შემთხვევაში, დაცული არ ყოფილა. თუ რომელიმე წევრი არ იქნებოდა თანახმა ასეთ განვითარებაზე, მაშინ ამხანაგობას არ ექნებოდა უფლება, დაედგინა ქონების ისეთი განვითარება, რომელიც შეცვლიდა ამხანაგობის საერთო ქონების მოცულობას.

- 13.8. სააპელაციო სასამართლომ სპეციალური კანონის 27.1-ე მუხლზე დაყრდნობით განმარტა, რომ კრების მოწვევისა და ჩატარების პროცესში სავალდებულოა ამხანაგობის წევრთა ინფორმირება განსახილველი საკითხების შესახებ. ინფორმირების მიზანია მხარეთა სათანადო მომზადება ამხანაგობის წინაშე დასმულ საკითხთან დაკავშირებით გადაწყვეტილების მისაღებად. ამხანაგობის წევრები ინფორმირებული უნდა იყვნენ კრების დღის წესრიგის შესახებ. დღის წესრიგთან დაკავშირებით ამხანაგობის წევრთა ინფორმირება სავალდებულოა, ინფორმაციის მიწოდების ფორმა სხვადასხვაგვარია. ფორმას პრინციპული მნიშვნელობა არ აქვს. მთავარია ამხანაგობის წევრმა იცოდეს კრების შესახებ, იცოდეს, რა საკითხი იხილება და სად და როდის ტარდება კრება. ამხანაგობის ინფორმირება დასაშვებია საჯარო შეტყობინებითაც. კერძოდ, თუ დღის წესრიგის, კრების თარიღისა და ადგილის შესახებ ინფორმაცია თითოეულ წევრისათვის პერსონალურად გადაცემული არ იქნება, მაშინ ინფორმაცია კრების ჩატარების ადგილისა და თარიღის, ასევე - დღის წესრიგის შესახებ უნდა განთავსდეს თვალსაჩინო ადგილას (იხ. სუსგ საქმე Nას-17-14-2015 01.07.2015 წ.).

13.9. სააპელაციო სასამართლომ გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასკვნები იმ ფაქტთან დაკავშირებით, რომლის თანახმად ამხანაგობის 2012 წლის 22 მაისის N2 კრების ოქმში მითითებულია, რომ აპელანტი ფლობდა შპს „გ-----ი 2008“-ის მიერ შესრულებულ აზომვით ნახაზზე ასახულ 173.25 კვ.მ ფართის სათავსს, ოქმში მითითებულია, რომ ნახაზი თან ერთვის ოქმს, რომელიც არის ოქმის განუყოფელი ნაწილი, მითითებული დროისათვის კი შპს „გ-----ი 2008“-ის მიერ შედგენილი აზომვითი ნახაზი სადავო ფართთან დაკავშირებით არ არსებობდა, რადგან ნახაზი გაცემულია 2012 წლის 30 მაისს, რაც ობიექტურად გამორიცხავს იმ გარემოებას, რომ ამხანაგობის კრებამ 2012 წლის 22 მაისს იმსჯელა 173.25 კვ.მ ფართი სხვენის აპელანტისათვის საკუთრებაში გადაცემის თაობაზე.

13.10. სააპელაციო სასამართლომ ყურადღება მიაქცია მოსარჩელის იურიდიული ინტერესის არსებობის ფაქტს და განმარტა, რომ იურიდიული ინტერესი არის სამართლებრივი სიკეთე, რაც მხარემ შეიძლება მიიღოს სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში. ბუნებრივია, აღნიშნული არ გულისხმობს მხოლოდ ქონების გადაცემას. იურიდიული ინტერესის ცნებაში ყოველთვის იგულისხმება ის მატერიალურ-სამართლებრივი უფლება, რომლის დაცვასაც უზრუნველყოფს აღიარებითი სარჩელი. ამასთან, კანონმდებელმა იმპერატიულად განსაზღვრა, რომ აღიარებითი სარჩელის დაკმაყოფილება მხოლოდ მაშინაა დასაშვები, თუ მხარე დაადასტურებს, რომ ეს აღიარება სასამართლო წესით უნდა მოხდეს, უფრო ზუსტად კი, სასამართლო წესით უფლების აღიარების აუცილებლობა უნდა გამოირკვეს და ამ აღიარებას უნდა მოჰყვებოდეს სამართლებრივი შედეგი. იურიდიული ინტერესის არსებობის დადგენისათვის უპირატესად უნდა გაირკვეს, გაუმჯობესდება თუ არა მოსარჩელის სამართლებრივი მდგომარეობა მისი აღიარებითი მოთხოვნის დაკმაყოფილების შემთხვევაში. სააპელაციო სასამართლო არ დაეთანხმა აპელანტის მოსაზრებას და სრულად გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს სამართლებრივი დასკვნები იმასთან დაკავშირებით, რომ მოსარჩელის იურიდიული ინტერესი კრების ოქმის ბათილად ცნობის მიმართ არის პირვანდელი მდგომარეობის აღდგენა და სხვენის ამხანაგობის წევრთა საერთო საკუთრებაში დაბრუნება, რითაც უმჯობესდება მისი, როგორც ამხანაგობის წევრის, მდგომარეობა (იხ. სუსგ საქმე Nას-17-14-2015 01.07.2015 წ.).

13.11. სააპელაციო სასამართლომ არ გაიზიარა აპელანტის მტკიცება სარჩელის ხანდაზმულობასთან დაკავშირებით და განმარტა, რომ კანონის მოთხოვნათა დაუცველად დადებული ბათილი გარიგების გასაჩივრების/შეცილების რაიმე სპეციალურ ვადები სსკ-ითა და სპეციალური კანონით გათვალისწინებული არ არის. შესაბამისად, სსკ-ის 128-ე მუხლის თანახმად მოცემულ დავაზე გამოყენებული უნდა იყოს ხანდაზმულობის

საერთო 10 - წლიანი ვადა. მოსარჩელეს გასაჩივრებული აქვს 2012 წლის 22 მაისის ამხანაგობის კრების ოქმი, ვინაიდან სარჩელი აღძრულია 2015 წელს, სარჩელი ხანდაზმულად ვერ ჩაითვლება.

14. მოსარჩელის საკასაციო საჩივრის საფუძვლები

14.1. მოპასუხემ (აპელანტმა) საკასაციო წესით გაასაჩივრა სააპელაციო სასამართლოს განჩინება, მისი გაუქმებისა და სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის მოთხოვნით.

14.2. კასატორის განმარტებით, სასამართლომ არასწორად დაადგინა ფაქტობრივი გარემოებები და მოწმეთა ჩვენებების შინაარსი, კერძოდ, ყველა მოწმემ დაადასტურა, რომ ამხანაგობის კრება ჩატარდა 2012 წლის 22 მაისს და მას ესწრებოდა ამხანაგობის ყველა წევრი. მოსარჩელე კრებას ესწრებოდა მეუღლესთან ერთად. კრება განიხილავდა სხვენის შეკეთებასა და აპელანტისათვის სხვენის ინდივიდუალურ საკუთრებაში არსებობის ფაქტის დადასტურებას. კრების მიმდინარეობის პროცესში ამხანაგობის ზოგიერთი წევრი გადიოდა, ზოგი შემოდის. ყველა მოწმემ ცალსახად დაადასტურა, რომ სხვენის ფართს ინდივიდუალურად ფლობდა მოპასუხე. აღნიშნული ფაქტობრივი გარემოება დაადასტურეს მოწმეებმა - ზ----- ჟ-----ემ და ნ--- ც-----ამ. სასამართლომ ზემოაღნიშნულ ფაქტობრივ გარემოებებს არასწორი და მოპასუხის საწინააღმდეგო ინტერპრეტაცია მისცა.

14.3. სასამართლომ სადავო გადაწყვეტილებაში არასწორი შეფასება მისცა მტკიცებულებას - „გ-----ი 2008“-ის მიერ შესრულებულ ნახაზს და მიუთითა, რომ ნახაზი დათარიღებულია 2012 წლის 30 მაისით, ხოლო კრება ჩატარდა 2012 წლის 22 მაისს. აღნიშნულთან დაკავშირებით კასატორი განმარტავს, რომ სადავო კრების ოქმში არსად არის მითითება შპს „გ-----ი 2008“-ის მიერ შესრულებული ნახაზის თარიღზე, კერძოდ, 2012 წლის 30 მაისზე.

14.4. კასატორის განმარტებით, სასამართლომ სადავო გადაწყვეტილების მიღების დროს არ იმსჯელა ისეთ მნიშვნელოვან ფაქტობრივ გარემოებებზე, როგორიცაა: ამხანაგობის ყველა წევრის ინფორმირებულობა კრების დღის წესრიგთან მიმართებით, მოპასუხის მიერ სხვენის ფაქტობრივი ფლობა, მოწმეთა ახსნა-განმარტებები და მოსარჩელის მხრიდან ამხანაგობის ქონების მოვლა-პატრონობაში მონაწილეობის არ მიღება და სხვ.

14.5. კასატორი მიუთითებს სპეციალური კანონის 28-ე მუხლის მე-2 პუნქტზე და განმარტავს, რომ ვინაიდან კრებას ესწრებოდა ამხანაგობის წევრთა 2/3, კრება გადაწყვეტილებაუნარიანი იყო და შესაბამისად, არ არსებობდა სარჩელის დაკმაყოფილების ფაქტობრივი საფუძველი.

14.6. კასატორი მიუთითებს სპეციალური კანონის 27-ე მუხლზე და

განმარტავს, რომ თუ კრების დღის წესრიგის, დროისა და ადგილის შესახებ შეტყობინება გამოკრული იქნებოდა თვალსაჩინო ადგილას, სასამართლო ჩათვლიდა, რომ ამხანაგობის წევრები კრებისა და განსახილველი საკითხების შესახებ გაფრთხილებული იყვნენ კანონით დადგენილი წესით. მოწმის ჩვენებით კი დასტურდება, რომ კრების შესახებ ინფორმაცია გაკრული იყო თვალსაჩინო ადგილას. საწინააღმდეგო ფაქტის დამადასტურებელი მტკიცებულება კი მოსარჩელეს არ წარუდგენია. აქედან გამომდინარე, სასამართლოს უნდა გაეზიარებინა მოპასუხის განმარტება და მიეჩნია, რომ კრების დღის წესრიგის თაობაზე ამხანაგობის წევრები ინფორმირებული იყვნენ.

14.7. სასამართლოს უფლება არ ჰქონდა საკუთარი ინიციატივით ეხელმძღვანელა სპეციალური კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტითა და სსკ-ის 54-ე მუხლით, ვინაიდან, მოსარჩელეს მითითებული ნორმებით არ დაუსაბუთებია საკუთარი სასარჩელო მოთხოვნა. ამდენად, სასამართლომ მოსარჩელის სასარგებლოდ დაარღვია სსკ-ით განსაზღვრული შეჯიბრებითობის პრინციპი და ამის შედეგად, გამოიტანა არაკანონიერი გადაწყვეტილება.

14.8. კასატორი განმარტავს, რომ სასამართლომ არასწორად დაადგინა მოსარჩელის იურიდიული ინტერესი. მოსარჩელეს აღიარებითი სარჩელის მიმართ ნამდვილი იურიდიული ინტერესი არ გააჩნია, რადგან სპეციალური კანონის ძალაში შესვლის დროისათვის სადავო ფართს (სხვენს) არ ფლობდა. განსახილველ შემთხვევაში დგინდება, რომ სადავო უძრავ ქონებას მოპასუხე ფლობდა სპეციალური კანონის ამოქმედებამდე. ამდენად, სადავო კრების ოქმის ბათილად ცნობის შემთხვევაშიც კი, მოსარჩელე ვერ მიაღწევს სასურველ იურიდიულ შედეგს, რაც გამოიხატება სადავო უძრავ ქონებაზე საკუთრების უფლების მოპოვებით.

14.9. კასატორმა სარჩელის ხანდაზმულობაზეც გაამახვილა ყურადღება.

15. საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპი

15.1. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 30 აპრილის განჩინებით მოპასუხის საკასაციო საჩივარი წარმოებაში იქნა მიღებული სსსკ-ის 391-ე მუხლის მიხედვით დასაშვებობის წინაპირობების შესამოწმებლად.

15.2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 13 ივლისის განჩინებით მოპასუხის საკასაციო საჩივარი დასაშვებად იქნა ცნობილი სსსკ-ის 391-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტის საფუძველზე და მიღებულ იქნა არსებითად განსახილველად.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემულ საქმეზე განხილულია დაუშვებელი სარჩელი, შესაბამისად, როგორც გასაჩივრებული განჩინება, ისე პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და სარჩელი განუხილველად უნდა დარჩეს, შემდეგ გარემოებებზე მითითებით :

16. მიუხედავად იმისა, რომ განსახილველ შემთხვევაში კლინდებოდა საპროცესო სამართლის ნორმების არსებითი დარღვევა, სააპელაციო სასამართლომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება ისე დატოვა ძალაში, რომ არ იმსჯელა, რამდენად დასაშვები იყო სარჩელი, რომლითაც სადავო კრების ოქმის ბათილად ცნობა იყო მოთხოვნილი, რითაც დარღვეულ იქნა სსსკ-ის 393-ე მუხლის მოთხოვნები.
17. აღიარებითი სარჩელის დასაშვებობის, ისევე, როგორც მისი დასაბუთებულობის, საკითხის შემოწმება, სამართლის საკითხია და, აქედან გამომდინარე, სასამართლომ პროცესის მონაწილე მხარის პრეტენზიის არარსებობის პირობებშიც, საკუთარი ინიციატივით უნდა შეამოწმოს სარჩელის დასაშვებობა საქმისწარმოების ნებისმიერ ეტაპზე. კანონის დანაწესიდან გამომდინარე, აღიარებითი მოთხოვნა დასაშვებია, თუ იკვეთება მოსარჩელის იურიდიული ინტერესი, რომ ასეთი აღიარება სასამართლოს გადაწყვეტილებით მოხდეს, მაგალითად, მამად ცნობა, მამობის დადგენა, ქორწინების ბათილად ცნობა, ლიტერატურული ნაწარმოების ავტორად აღიარება და ა.შ. ამ სახის სარჩელების მიზანია არა სუბიექტური უფლების მიკუთვნება, არამედ - უფლების სადავოობის აღმოფხვრა. ამ დროს სულაც არ არის აუცილებელი, რომ პირის უფლება დარღვეული იყოს, მაგრამ ვარაუდი იმისა, რომ მომავალში შეიძლება დაირღვეს, წარმოადგენს პირის იურიდიულ ინტერესს. ამიტომაც, ამ ტიპის სარჩელებს „უფლების დამდგენ“ სარჩელებსაც უწოდებენ. მიკუთვნებითი სარჩელებისგან განსხვავებით, აღიარებითი სარჩელის დავის საგანია თვით მატერიალურსამართლებრივი ურთიერთობა, რომელიც სუბსიდიური ხასიათის მატარებელია და იურიდიული ინტერესის არსებობა გამორიცხებულია, თუ შესაძლებელია მოპასუხის მიმართ მიკუთვნებითი მოთხოვნის წარდგენა **(საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატის გადაწყვეტილება საქმეზე # ას-664-635-2016, 02.03.2017წ; შეადარეთ ასევე, სუსგ-ებს: # ას-437-409-17 29.09.17, #-ას 916—857-17 12.09.17, #ას-302-285-17, 16.06.17, #ას-244-232-17**

19.05.17 #ას-937-887-2015, 10.11.2015წ.; # ას- 17-14-2015, 01.07.2015წ.; # ას-1069-1008-2015, 16.12.2015წ.; # ას-869-819-2015, 11.12.2015წ.; # ას- 773-730-2015, 08.09.2015წ.; # ას-181-174-2016, 06.05.2016წ.; # ას-1025-967-2015, 23.12.2015წ.; # ას- 323-308, 2016, 03.06.2016წ.; #ას-407-390-2016, 10.6.2016წ.; # ას-375-359-2016, 17.06.2016წ.).

18. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სარჩელის სახეებად დაყოფას (მიკუთვნებითი, გარდაქმნითი და აღიარებითი) პრაქტიკული მნიშვნელობა გააჩნია და უზრუნველყოფს პირის კანონით დაცული უფლებისა და ინტერესების სასამართლო წესით დაცვას. როგორც წესი, მოსარჩელის ინტერესი განსაზღვრული სამართლებრივი შედეგის მიღწევას უკავშირდება (მაგ. ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულება, ქონების დაბრუნება, პირვანდელი მდგომარეობის აღდგენა, ზიანის ანაზღაურება და ა.შ), რომელიც მხოლოდ მიკუთვნებითი სარჩელით მიიღწევა და ასეთ შემთხვევაში, აღიარებითი სარჩელის აღძვრა დაუშვებელია, რადგანაც, საპროცესო ეკონომიის პრინციპიდან გამომდინარე, დარღვეული უფლების აღდგენასა და სამართლებრივი მდგომარეობის გაუმჯობესებას პირმა ერთი და არა რამდენიმე სარჩელის აღძვრის გზით უნდა მიაღწიოს, სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, აღიარებითი სარჩელის დაკმაყოფილებას მოსარჩელისათვის მისთვის სასარგებლო შედეგი უნდა მოჰქონდეს და მიკუთვნებითი სარჩელის აღძვრის საჭიროება აღარ უნდა არსებობდეს. მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელის მიერ აღძრული აღიარებითი სარჩელი არ იყო დასაშვები, რადგანაც ის არ პასუხობდა სსსკ-ის 178-ე მუხლის მოთხოვნებს. ამ ნორმის პირველი ნაწილის „ლ“ ქვეპუნქტის თანახმად, სარჩელში უნდა ყოფილიყო აღინიშნული სსსკ-ის 180-ე მუხლით გათვალისწინებული იურიდიული ინტერესი („სსსკ-ის 180-ე მუხლის შინაარსიდან გამომდინარეობს აღიარებითი სარჩელის იურიდიული ინტერესის განმსაზღვრელი შემდეგი კრიტერიუმები: ა) მოსარჩელეს უნდა ედავებოდნენ უფლებაში; ბ) დავის არსებობა უნდა ქმნიდეს მოსარჩელის უფლების მომავალში დარღვევის რეალურ საშიშროებას; გ) აღიარებითი სარჩელის გადაწყვეტა დავის გადაწყვეტის საუკეთესო საშუალება უნდა იყოს, კერძოდ, გადაწყვეტილების შედეგად სრულად გარკვეული შედეგი უნდა დგებოდეს მხარისათვის, აღიარებითი სარჩელის დაკმაყოფილება უნდა ქმნიდეს იმ უფლებისა თუ ურთიერთობის განსაზღვრულობას, რაც მოსარჩელესა და მოპასუხეს შორის წარმოშობილი დავის გამო ირღვევა... (შდრ.სუსგ # ას-838-802-2014, 19.03.2015წ.).
19. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ, განსახილველ შემთხვევაში, ამხანაგობის კრების ოქმის ბათილად ცნობა მოსარჩელე მხარის დარღვეული უფლების აღდგენის წინაპირობა ვერ გახდება, ვინაიდან, მის მიერ სასარჩელო მოთხოვნის ფარგლებში არ არის მოთხოვნილი რაიმეს მიკუთვნება ან შესრულება, ხოლო სასამართლო არ არის უფლებამოსილი,

საკუთარი ინიციატივით მიაკუთვნოს მხარეს ის, რაც მას არ მოუთხოვია (სსსკ-ის 248-ე მუხლი). სარჩელის შინაარსიდან გამომდინარე, მოცემულ შემთხვევაში, მიკუთვნებითი მოთხოვნის წარდგენა შესაძლებელი იყო. მაგალითისათვის, მოსარჩელეს შეეძლო, სადავო სხვენის საკუთრებაში გადაცემა მოეთხოვა. თუმცა სხვა საკითხია, რამდენად წარმატებული იქნებოდა სარჩელი, რადგანაც ის დაკმაყოფილებადი იქნებოდა სსკ-ით გათვალისწინებული ფაქტობრივი წინაპირობების (სამართლებრივი წინაპირობების) კანონით დადგენილი თანმიმდევრობით განხორციელებისა (შესრულების) და მოთხოვნის გამომრიცხველი, შემწყვეტი ან მისი განხორციელების ხელისშემშლელი გარემოებების არარსებობის შემთხვევაში.

20. აქვე, საკასაციო სასამართლო კასატორის ყურადღებას გაამახვილებს „ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის“ ევროპულ კონვენციაზე, რომლის მე-6 მუხლით რეგულირებულია სამართლიანი სასამართლოს პრინციპი. კონვენციის აღნიშნული დათქმა, ევროსასამართლოს პრეცედენტული პრაქტიკის თანახმად, ექვემდებარება ფართო განმარტებას და თავის თავში არა მხოლოდ საქმის მიუკერძოებელ განხილვას, არამედ სამართლიან გადაწყვეტასაც მოიცავს, რაც თავისთავად მიაღწევს იმაზე, რომ მართლმსაჯულების განხორციელება არ უნდა ატარებდეს ფორმალურ ხასიათს, არამედ, სამართალწარმოების მიზანი დარღვეული უფლების ეფექტიან და რეალურ დაცვაზეა ორიენტირებული, რაც ეროვნული სასამართლოს მიერ საკითხის ამომწურავ გადაწყვეტაზე მიაღწევს და არა ფორმალური ხასიათის სამართალწარმოებაზე, რომელსაც დავის აღმოფხვრა შედეგად არ მოჰყვება (**შდრ. სუსგ №ას-302-285-2017, 16.06.2017**).
21. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პარაგრაფი ავალდებულებს სასამართლოს, დაასაბუთოს თავისი გადაწყვეტილება, რაც არ უნდა იქნეს გაგებული თითოეულ არგუმენტზე დეტალური პასუხის გაცემად (**იხ. Van de Hurk v. Netherlands, par.61, Garcia Ruiz v. Spain [GC] par.26; Jahnke and Lenoble v France (dec.); Perez v France [GC], par. 81; Boldea v. Romania, par. 30**). ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო დეტალურად აღარ იმსჯელებს განსახილველი საკასაციო საჩივრის იმ პრეტენზიებზე, რომელთაც საქმის გადაწყვეტისათვის არსებითი მნიშვნელობა არ გააჩნიათ.
22. ამდენად, საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ სარჩელი განუხილველად უნდა დარჩენილიყო საქმისწარმოების პირველივე ეტაპზე. შესაბამისად, არსებობს სააპელაციო სასამართლოს განჩინების (რომლითაც უცვლელად იქნა დატოვებული პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება) გაუქმების სსსკ-ის 394-ე მუხლის „ე“¹ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული აბსოლუტური საფუძველი, რამდენადაც მიღებული განჩინება იმდენად

დაუსაბუთებელია, რომ მისი სამართლებრივი საფუძლიანობის შემოწმება შეუძლებელია.

23. ამასთან, არ არსებობს საქმის სააპელაციო სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველი, ვინაიდან, საჭირო არაა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა. შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო ხელმძღვანელობს სსსკ-ის 399-ე, 372-ე მუხლებითა და 187-ე მუხლის მე-2 ნაწილით, რომლის თანახმადაც, სარჩელის მიღებაზე უარის თქმის შესახებ მოსამართლის განჩინება ჩაჰბარდება მოსარჩელეს, რომელსაც იმავდროულად უბრუნდება მის მიერ შეტანილი დოკუმენტები. თუ სარჩელის მიღებაზე უარის თქმის საფუძველი გამოვლინდება ამ სარჩელის წარმოებაში მიღების შემდეგ, მაშინ იმის მიხედვით, თუ როგორია ეს საფუძველი, სასამართლო შეწყვეტს საქმისწარმოებას ან სარჩელს განუხილველად დატოვებს (ამ კოდექსის 272-ე და 275-ე მუხლები). მთავარი სხდომის დანიშვნამდე სარჩელის განუხილველად დატოვების შემთხვევაში, მოსარჩელეს დაუბრუნდება მის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის 70 პროცენტი, ხოლო საქმის მთავარ სხდომაზე განხილვისას სარჩელის განუხილველად დატოვების შემთხვევაში, სახელმწიფო ბაჟი მოსარჩელეს არ დაუბრუნდება. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მოხმობილი ნორმა მითითებითი ხასიათისაა და მასში ამავე კოდექსის 275-ე მუხლის წინაპირობების შემოწმებაზეა საუბარი, თუმცა, ეს უკანასკნელი ნორმაც არ შეიცავს სარჩელის განუხილველად დატოვების ამომწურავ ჩამონათვალს, რის გამოც, დასაშვებია საპროცესო ანალოგიის პრინციპის გამოყენება (სსსკ-ის მე-7 მუხლი) იმ შემთხვევისათვის, როდესაც იკვეთება სარჩელის მიღებაზე უარის თქმის კანონით გათვალისწინებული სხვა შემთხვევა (**მდრ.სუსგ-ები №ას-302-285-2017, 16 ივნისი, 2017 წელი; №ას-551-522-2015, 14 აგვისტო, 2015 წელი**).
24. ამრიგად, რადგანაც, მოცემულ შემთხვევაში, აღიარებითი სარჩელი არ აკმაყოფილებს სსსკ-ის 178-ე მუხლის მოთხოვნებს, ამავე კოდექსის 186-ე მუხლის პირველი ნაწილის „თ“ ქვეპუნქტის თანახმად, იგი განუხილველად უნდა იქნეს დატოვებული.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 399-ე, 372-ე, 187.2-ე, 408.3 და 199¹-ე მუხლებით და

დ ა ა დ გ ი ნ ა :

1. ქ----- მ-----ის საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა

პალატის 2018 წლის 28 თებერვლის განჩინება და თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 16 სექტემბრის გადაწყვეტილება;

3. ქ----- მ-----ის სარჩელი დარჩეს განუხილველად;
4. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე

ე. გასიტაშვილი

მოსამართლეები:

ვ. ქათამაძე

ბ. ალავიძე